

SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Ljubljana, torek 19. junija 1951

LETO XII, ŠT. 142 / POSAMEZNA ŠTEVILKA 5 DIN

PROBLEMI SLOVENSKE

Na prvem zasedanju delavskega sveta višjega gospodarskega združenja metalurgije Slovenije je te dni podal glavni direktor inž. Viktor Kotnik obsežen referat o stanju in nalogah naše metalurgije, iz katerega povzemamo naslednje:

Zivljenjski standard in razvoj narodnega gospodarstva sta tesno povezana s proizvodnjo in uporabo kovin. Zato pogosto merimo ekonomsko raven določene države z uporabo železa na posameznega prebivalca. V stari Jugoslaviji smo izdelali povprečno na enega prebivalca 15 kg jekla na leto, medtem ko sta n. pr. Italija in Avstrija izdelali in porabili 55 kg, Sovjetska zveza in Francija 125 kilogramov, Nemčija 255 kg, Severna Amerika pa 300 kg in med vojno celo do 500 kg. Brez jekla, bakra, aluminija, cinka in svineca ne moremo niti misliti na gradnjo strojev, brez razvite strojegradnje pa ni industrije in ne mehaniziranega kmetijstva, ni sodobnih prometnih sredstev, niti elektrifikacije. Naša država je izredno dobro založena z rudnimi zakladi, saj ima le redko katera druga država na sorazmerno tako majhnem prostoru toliko različnih rud v takih količinah kakor Jugoslavija. Imamo tudi velike možnosti za izkoriščanje vodnih sil. Priljubljenost nam samo črni premog za pridobivanje metalurškega koksa, vendar je domačin znanstvenikom uspelo rešiti tudi to vprašanje. Sedaj utvažamo na leto okrog pol milijona ton koksa v današnji vrednosti približno ene milijarde deviznih dinarjev. Ko pa bosta zgrajeni novi veliki kokarni v Zenici in Lukovcu, bomo doma izdelovali še večje količine koksa. Šele takrat bo naša metalurgija popolnoma neodvisna od inozemstva.

Ob koncu petletke bo imela naša črna metalurgija letno zmogljivost en milijon ton surovega jekla, kar pomeni 48 kg povprečno na prebivalca; to je le malo manj, kolikor znaša danes proizvodnja v sorazmerno dobro industrializirani Italiji. Naglo razvijamo našo metalurgijo barvnih kovin. Večino naših metalurških veleobratov gradimo sicer izven Slovenije — z izjemo tovarne aluminija v Strmišču — vendar se hkrati tudi naša stara podjetja močno dopolnjujejo. Od starega Guštana ne bo po dograditvi novih obratov ostalo skoraj ničesar. Tako ima Slovenija še vedno velik delež v skupni metalurški proizvodnji naše države. Podjetja, ki so danes vključena v novo gospodarsko združenje metalurgije Slovenije, so leta 1947 dosegla 44% celotne vrednosti izpolnjenega plana jugoslovanske metalurgije, lani pa 45%. Pri tem gre za visokorendne finalne izdelke, kar daje posebno obležje slovenski metalurgiji.

Kako se je dvignila proizvodnja slovenske metalurgije po osvoboditvi, nam kažejo naslednji podatki: Na Jesenicah so pridobili l. 1939, ko je bil v obratu samo en plavž, 51.000 ton surovega železa; sedaj pridobivamo v obeh plavžih 92.000 ton na leto, v prihodnjih letih pa bomo zmogljivost plavžev povečali na približno 130.000 ton. V treh slovenskih železarnah so leta 1947 pridobili 140.000 ton jekla, lani pa 195.000 ton. Valjanega, vlečenega in hladno valjanega blaga pa so te železarne leta 1939 izdelale 103.000 ton in lani 139.000 ton. Pri tem je še poudariti, da so vse naše železarne po vojni osvojile vrsto novih kvalitativnih izdelkov, za katere najboljši tehniki čisto niso verjeli, da jih lahko sami izdelujemo.

Veliko je tudi povečanje proizvodnje valjanega in vlečenega blaga iz aluminija, bakra in zlitin in v tovarni »Impol« (od 6700 ton v l. 1945 na 13.000 ton v lanskem letu). Kolektiv »Impol« je že konec prejšnjega leta izpolnil svoj petletni proizvodni plan in to brez večjih novih instalacij. Proizvodnja surovega cinka in cinkovega prahu smo povečali od predvojnih 5000 na 12.300 ton. Cinkarna v Celju je dosegla to povečanje s tem, da je usposobila 6 novih destilacijskih peči in povečala ostale naprave. Proizvodnja surovega svineca se je povečala od 10.700 ton v letu 1947 na 13.700 ton v lanskem letu, čeprav se je odstotek svineca in cinka v rudi zmanjšal. Manjši vsebini svineca in cinka v rudi je bilo treba prilagoditi tudi vse tehnološki postopek. Proizvodnja živega srebra pa je narasla lani na 495 ton naproti 325 tonam l. 1947 in 318 tonam l. 1939. Idrijski rudnik je svoj petletni plan izpolnil že v mesecu februarju.

Lani so vse tri slovenske železarne izpolnile svoj proizvodni plan s 95,5%, podjetja barvnaste metalurgije pa s 105,3%. Lahko rečemo, da v naših podjetjih ni neizkoriščenih kapacitet. S tem pa ne moremo trditi, da ne bi mogli doseči še več z boljšo organizacijo in sistematičnim delom. V tej smeri opazimo letos večji napredek, saj so slovenska metalurška podjetja v prvih petih mesecih izpolnila plan s 102,7%, kar je gotovo za sluga novih gospodarjev v podjetjih, to je delavskih svetov in upravnih odborov. Napaka, ki je skupna vsem podjetjem, pa je ta, da posvečajo preveliko pozornost pravilnemu izkoriščanju surovin ali polfabrikatov, kar se v metalurgiji označuje s pravilnim izplenom. Gre za vprašanje, koliko gotovega izdelka dobimo iz določene surovine. Naš izplen je skoraj povsod premanjšen in je pod inozemsko normo. Z boljšim izplenom (z manjšo količino odpadkov) lahko povečamo proizvodnjo in jo hkrati pocenimo. Če n. pr. v »Impolu« valjajo medenino pločevino, ni vseeno, če gre od ene tone 500 kg kot odpadke. Produktivnost dela, ki jo

VREME

Davi je bilo v Sloveniji jasno vreme z najnižjo temperaturo 9 stopinj Celzija na Jesenicah. Včerajšnja najvišja temperatura je bila 32 stopinj Celzija v Celju. V Ljubljani je bil ob 17. uri zračni pritisk 736 mm, pritisk raste, temperatura zraka 19,6 stopinj Celzija. Vremenski napoved za sredo: Pretežno sončno z dežno oblačnostjo in rahlimi krajevnimi plohami, zlasti v popoldanskih urah.

METALURGIJE

računamo v tonah izdelka, je bistveno večja, če ima valjar le 30% odpadka namesto 60%. Izplen lahko povečamo s sistematično kontrolo surovin in tehnološkega procesa, z njegovo pravilno organizacijo, z manjšimi rekonstrukcijami in z boljšo delovno disciplino, torej s sredstvi, ki so nam na razpolago.

Povečanje izplena v Istri samo za 5% bi nam dalo 20 ton več živega srebra v vrednosti 6 milijonov deviznih dinarjev. Če bi lani cinkarna v Celju dosegla planirani odstotek izplena, ki je za 5% večji od dejanskega, bi dobili na leto 600 ton več cinka v vrednosti 12 milijonov deviznih dinarjev. V Mežici izgubimo na leto 500 ton svineca in 400 ton cinka v skupni vrednosti 11 milijonov dinarjev samo zaradi tega, ker odteče v flotaciji več svineca in

Nadaljevanje na 2. strani



Danes se začneja odkup borovnic za izvoz. Izbrane namizne borovnice odkupujejo kmetijske zadruge po 50 din kg.

Republiški združni svet se bo prvič sestel 1. julija

V nedeljo dne 1. julija se bo v Ljubljani prvič sestel republiški združni svet kot višje gospodarsko združenje pri direkciji za kmetijsko združništvo. Zborovanje bo v »Unionu« in mu bodo razen izvoljenih delegatov prisostvovali tudi vsi predsedniki kmetijskih obdelovalnih združenj. Po poročilih, ki bodo orisala razvoj našega socialističnega združništva, njegova sedaj najbolj važna vprašanja in bodoče vidike razvoja, bodo delegati izvolili upravni odbor republiškega združenega sveta.

To bo velik in pomemben dogodek v razvoju našega socialističnega združništva, na katerega se okrajni združni sveti že pripravljajo. Vsi so že izvolili delegate in bodo poslali v Ljubljano svoje najboljšje in za združeno stvar najbolj zaslužne tovarise.

Ce je to nekako osrednji politični dogodek, ki zanima naše združnike v zvezi z njihovimi prizadevanji, da bi napredovali in se krepili, pa je na drugi strani njihovo zanimanje usmerjeno tudi v napredujočo mehanizacijo. T. namreč združenje odpira popolnoma nove vidike dela in delovne organizacije, jih krepi in bogati. Številne zadruge so v minulih dneh in mesecih že dobile svoje traktorje, druge pa jih bodo še dobile. Tako bo v prihodnjih mesecih prišlo za naše zadruge precej traktorjev iz Nemčije.

Ko je v petek predaval na ljubljanski univerzi ameriški sadjarski strokovnjak dr. Hawlett, je med drugim povedal, da so letos na posestvu, na

katerem v Ameriki dela in ki meri 1500 akrov, prodali zadnjega konja. Prav vsa dela opravljajo sedaj traktorji.

Naše obdelovalne zadruge sicer v tem pogledu ne bodo še mogle popolnoma slediti ameriškemu kmetijstvu, ker jim bo konj zaradi posebnih pogojev tu in tam le še potreben. Dejstvo pa je, da je v naših združenjih mnogo preveč konj, ki niso rentabilni, posebej pa ne v primerjavi s traktorji. Z napredujočo mehanizacijo se zato nujno pojavlja vprašanje odprodaje odvisnih konj. V prihodnjih dneh bodo po posameznih okrajih posebni sejmi, na katerih bodo lahko zadruge svoje konje prodale. Zaradi globoko zakoreninjenih tradicij, po katerih je na vasi le tisti nekaj veljal, ki se je lahko postavil s parom konj, je verjetno, da bodo nekatere zadruge še vedno imele pomisleke proti prodaji odvisnih konj. Če pa bodo vzle svinčnik v roke, jim bo račun kmalu pokazal, da je prodaja takih konj zelo gospodaren ukrep, če imajo na drugi strani možnost, da si nabavijo traktor.

Večina združenj in okrajnih združnih skladov se pripravljajo na izvoz raznih svojih pridelkov. Menda edina izjema je v tem pogledu radgonski okraj, kjer kljub velikim možnostim, ki jih imajo, še ne kažejo velikega navdušenja za te posle. Pri izvažanju pridelkov sta se doslej izkazali zlasti zadržki Neblo in Dobrovo v Brdih, ki sta poslali veliko svojih lepših češenj v inozemstvo. Te češnje je prevzemala

Mladinske brigade bodo pomagale graditi veliko valjarno bakra pri Titovem Už'cu

Sedaj imamo v naši državi eno samo valjarno bakra, in sicer v Slovenski Bistrici, njena zmogljivost je premanjšana za naše potrebe. Zato smo začeli že lani graditi v Sevojni pri Titovem Už'cu novo veliko valjarno bakra, ki bo zadostila vsem našim potrebam in bomo valjane izdelke iz bakra in medenine lahko

Zahvala angleških rudarjev

Predsednik centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije Djuro Salaj je dobil pismo od tajnika angleške rudarske zveze, v katerem je med drugim rečeno:

»Prosim vas, da sporočite centralnemu odboru našo najlepšo zahvalo za izrazne sojalne ob veliki nesreči v premogovniku Eastingtonu. Prepričan sem, da bo družinam žrtev v uteho zavest, da tovarisi v Jugoslaviji z njimi sočustvujejo. Zelo cenim Vašo toplotno, umestno in praktično ponudbo, da bi 3 družine ponesrečenih angleških rudarjev prebile 21 dni v kakem jugoslovanskem delavskem počitniškem domu.«

„Radnik“ se je vrnil s svojega poslednjega oceanskega potovanja

V reško luko je priplul naš veliki potniško-tovorni parnik »Radnik« s svojega potovanja iz Avstralije, ki je bilo hkrati njegovo poslednje preko-oceansko potovanje. Po predpisih bi bilo treba ladijo leto obnoviti, vendar pa se obnova ne izplača. Preden bo šla ladija v razpremo, bo še enkrat odpula na pot po Sredozemskem morju. Na svojem zadnjem velikem potovanju v Avstralijo je »Radnik« prepeljal skupaj 491 potnikov, in sicer 43 potnikov iz Jugoslavije, 243 potnikov iz Pireja in 205 potnikov iz Port Saída. Sredi Tihega oceana je ladijska posadka odkrila slepega potnika, nek- » črna, ki se je na ladijo vtihotapil v Adenu. Ko je »Radnik« vplul v avstralsko luko Melbourne, je poveljniški obiskal direktor podjetja Travel Agency in se v imenu potnikov, ki so se vkrcali v Atenah, zahvalil za udobno potovanje. Vso pot so bili potniki

z vsem preskrbljeni. To je posebno važno zaradi tega, ker sta nekaj dni prej prispeli dve veliki panamski ladji in je prišlo med potniki in poveljstvom ladij do ostrih nastopov, ker na ladji ni bilo dovolj pitne vode. Mimogrede je treba še omeniti, da potuje sedaj v Avstralijo veliko število izseljencev in da so vse potniške linije ladije, ki vozijo v Avstralijo, zasedene do konca leta 1952. Na svojem povratku v domovino je »Radnik« pripeljal tudi darila zoološkega vrta iz avstralske luke Adelaide, in sicer za zagrebski in splitski zoološki vrt.

Na Reko je prispela motorna ladja, ki smo jo dobili na račun reparacij

Konec preteklega tedna je prispela na Reko motorna ladja za obalno plovidbo »Mathilde«, ki smo jo dobili na račun nemških reparacij. Ladja je dobila novo ime »Plavnik« in bo do deljena Jadranski svobodni plovidbi, ki opravlja obalni tovarni promet vzdolj Jadrana. Po izvršeni obnovi v neki norveški ladjedelnici je ladja 21. aprila odpula iz Bergena na Norveškem in se je med potjo ustavila v Hamburgu in Gibraltarju. Pripeljala je tovar 150 ton ribjega olja. Njena nosilnost znaša 350 ton, hitrost pa 8 in pol milje na uro. »Plavnik« je bil zgrajen leta 1935 v Lübecku in je pripeljal nemški trgovski pomorščak,

PARLAMENTARNE VOLITVE V FRANCJI

Dosedanja vladna koalicija bo imela večino v parlamentu

Pariz, 19. jun. (Tanjug). Čeprav še niso znani končni izidi, so nekatere politične osebnosti že sinoči komentirale včerajšnje parlamentarne volitve v Franciji. Predsednik francoske vlade Henri Queuille je na včerajšnji tiskovni konferenci izrazil upanje, da bo skupina centra in zmerne desnice našla skupno podlago za sodelovanje v novi vladi. Dejal je, da je izgubila KP Francije po dosedanjih rezultatih okrog 7,9 % glasov, vendar je dodal, da se bo ta odstotek verjetno povečal na 10 %, ko bodo prešeli vse glasove. Francosko ljudstvo, je dejal Queuille, se je odločilo za parlamentarno obliko vladanja in je odklonilo tako De Gaulleovo formulo ukinitve stranke, kakor tudi kominformovsko politiko republikanske unije odpora.

Podpredsednik vlade in predsednik narodno-republikanskega gibanja Georges Bidault je izjavil dopisniku AFP, da je zadovoljen z rezultati, ki jih je doseglo njegovo gibanje. Dodal je, da gleda z zaupanjem v prihodnost, kajti volilni izidi so pokazali, da propagandni posamezni strank ni uspelo razbiti enotnosti Francije.

Po zadnjih, še nepopolnih rezultatih, ki jih prenaša Reuter, so degolisti dobili 110, komunisti 99, socialisti 98, ljudsko republikansko gibanje 78, radikalni 86, neodvisni 103, različne druge stranke pa doslej 15 mandatov. Za 38 mandatov še niso znani rezultati.

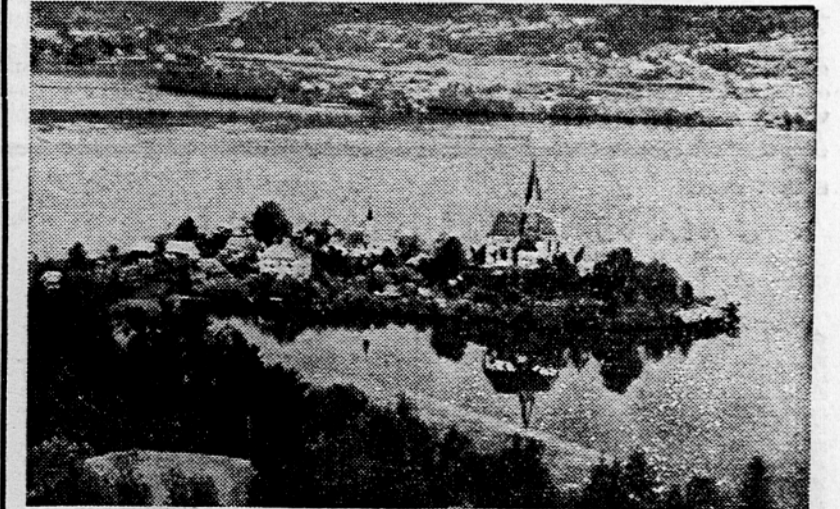
Po uradnem poročilu prefektуре departementa Bas Rhin niso mogli sinoči prešteti še vseh glasovalnih listkov. Dokončni rezultati bodo objavljeni šele jutri.

Vsi ministri, ki so zapustili koalicijsko vlado, so znova izvoljeni. Od 35 ministrov in državnih tajnikov je doslej za 29 znano, da so obdržali svoje sedeže, vstevši tudi ministrskega predsednika Henri Queuillea (radikal), obrambnega ministra Julesa Mocha (soc.) in zunanjega ministra Roberta Schumana (MRP). Izmed uglednih osebnosti so bili znova izvoljeni bivši ministri predsednik Paul Reynaud, bivši ministri predsednik Edouard Daladier, predsednik narodne skupščine Edouard Herriot in Jacques Isnorni, ki je volil na listi Petainovih privrženecov. — Brat generala De Gaullea, Pierre De Gaulle, je dobil en sedež. Kakor je doslej znano, sta bila poražena samo dva državna tajnika, in sicer Andre Haroselli (rad.) in Andre Guillant (zmerni). Maurice Thorez, ki je trenutno v Rusiji, je bil zopet izvoljen v svojem tradicionalnem volilnem okrožju v pariškem predmestju; znova je izvoljen tudi Jacques Ducles, Svak generala De Gaullea Jacques

Enotnost Nemčije je temeljno nemško vprašanje

Rim, 18. jun. Predsednik zahodnonemške vlade dr. Konrad Adenauer je izjavil na današnji tiskovni konferenci, da je bilo doseženo popolno soglasje med stališčem nemške in italijanske vlade o vprašanju, da so bila predmet razgovorov med njegovim tridnevnim obiskom v Rimu. Ko se je dotaknil saarskega vprašanja, je Adenauer dejal, da ima Posaarje mnogo večji pomen za Nemčijo kakor za Francijo in da bo to vprašanje dobilo povsem drugo obležje, ko bo ratificiran Schumanov načrt. Predsednik zahodnonemške vlade je nadalje izjavil, da je vzpostavitev enotnosti Nemčije temeljno nemško vprašanje. Bonnska vlada si bo prizadevala uresničiti ta cilj, vendar pa ne bo nikdar za to uporabila sile — je dejal Adenauer.

»N'MAV ČEZ IZARO. N'MAV ČEZ GMAJNICO



Pogled na Vrbsko jezero

Kadar naš otroci prav iz srca zapoje kakšno korosko narodno, jim prav gotovo vstane pred očmi podoba Koroske, tega prelepega koščka naše zemlje, ki je naš, a trdijo, da ni naš, ki ga otroci bolj slutijo za kipečimi gorami, kakor poznajo. In grobna srca ob taki priložnosti objame grenka bolečina.

Na Korosko, na Korosko!, bodo zaigrala srca tistim našim pionirjem, ki bodo imeli to srečo, da bodo šli tja na počitnice. Tudi na Koroskem čutijo z nami, saj so z našimi otroci povezani s svojo matično domovino in še naših najmlajših se spominjajo. Glejte, kako so slovenskim koroskim ženski pri srca naši pionirji. Zvez slovenskih žena s Koroske gre res velika hvaležnost za tolo dejanje, da je povabila 35 slovenskih pionirjev za mesec dni na Korosko. Odsil bodo 11. julija in bodo tam vse do 11. avgusta. Razporedili jih bodo po slovenskih vaseh in domačijah, nekaj v Zelezni Kapli, nekaj v Dežicah in drugih krajih. Pionirje bo več skupaj, vsi pa se bodo lahko ob priložnosti tudi zabavali. Pionirji bodo kramljali s starimi slovenskimi očenci in drugimi, prisluskovali utripa Koroske ter obenem prinesli pozdrav domovine njenim otrokom.

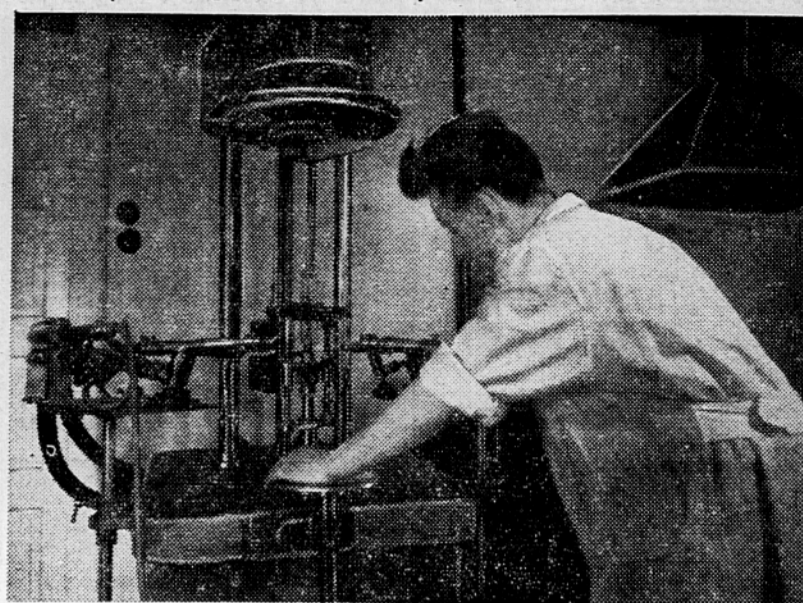
To pa še ni vse. Ob koncu počitnic jih bodo popeljali tudi na izlete, tako kakor pravi koroska narodna »N'mav čez izaro, n'mav čez gmajnico«. Obiskali bodo Vrbsko jezero in še druge lepše in znamenite kraje. Mnogo je pionirjev, ki bi radi šli na Korosko, toda vsem ni mogoče ustreči. To povabilo bo veljalo zaenkrat le najboljšim pionirjem, ki jim bo bivanje na Koroskem nagrada za pridnost v šoli in pionirski organizaciji. Tako bodo tudi najmlajši spetali ži- » ni časi odprli dve koloniji za koroske otroke. Tudi ti slovenski otroci iz Koroske bodo prav tako vzklikali: »Korče, morje, sinje morje in le naša črna — naše morje!

V laboratoriju za visoki vakuum, ki je dobil pomoč Združenih narodov

Pred kratkim je ustanova Združenih narodov UNESCO nakazala 15 tisoč dolarjev kot denarno pomoč nekaterim raziskovalnim ustanovam v naši državi. V Sloveniji je bil zaradi svoje neumorne delavnosti deležen podpora laboratorij za visoki vakuum, ki je v sklopu oddelka za šibki tokovi ljubljanski elektrotehniški fakulteti. Kolektiv tega laboratorija ima zdaj na razpolago 3000 dolarjev za nakup potrebnih naprav ter za nabavo materiala in literature. V zahvalo za dobrodošlo pomoč so sodelavci laboratorija poslali ustanovi UNESCO album fotografij, ki so verjen prikaz iznajdljivosti, dosedanjega dela, napredka in zmoglosti tega kolektiva.

Vsako si lahko predstavlja, koliko truda je bilo treba, preden so študentje, ki v laboratoriju uspešno združujejo teoretični študij s praktičnim delom, izdelali instrumente in naprave, za katere bi morali sicer plačati okrog 50.000 dolarjev. V laboratoriju so študentje izdelali od vsake vrste po 5 do 6 enakih instrumentov oziroma naprav, predvsem zaradi tega, da bi se na ta način čim bolj privadili serijskega dela in odvadili amaterstva. K ureditvi laboratorijev od današnje stopnje je neposredno mnogo pripomogel kredit, ki ga je dala zvezna uprava za pospeševanje proizvodnje za nagrade in plače marljivim študentom. Seveda bi ta laboratorij za zdavnaj potreboval pomoč tudi v devizah. V laboratoriju so študentje izdelali med drugim tudi 5 kilovatni tehnološki radijski oddajnik. Poleg tega izdelujejo razne vrste elektronk, kakor so navadne usmerjevalke, fotocelice, sekundarne emisijske ojačevalke, magnetroni (oddajnik elektronek za mikrovalovne oddajnike) in mnogo drugega. Da so v laboratoriju za visoki vakuum lahko začeli delati vse te natančne in pravne, so morali najboljši sodelavci laboratorija, ki so zmogni odgovornejšega raziskovalnega in ustvarjalnega dela, najprej piliti, izdelovati orodne stroje in marsikaj drugega, kar bi jim lahko bilo prihranjeno. To pa je tudi dokaz velike poštenosti in predanosti naših strokovnjakov.

Zaradi tega loči dame kolektiv laboratorija en sam korak do pravega raziskovalnega dela. Glavni namen sodelavcev laboratorija je, uresničiti konstrukcije nekaterih naših originalnih elektronk, pa iskati nove možnosti za uporabo že obstoječih. Oddelek za šibki tok bo dobil novo institutno zgradbo, kjer se bodo študentje elektrotehniške fakultete z oddelka za šibki tok še lažje vzgajali v strokovnjake z veliko ročno in konstruktivno sposobnostjo. To vzgojo lahko nudi laboratorij za visoki vakuum trenutno le 20 študentom.



Na sliki vidimo napravljen steklopihast stroj. Ob njem spaja steklopihast stroj so v laboratoriju za visoki vakuum izdelali sami. K lepemu napredku tega laboratorija so največ pripomogli študentje Viktor Bradac, Bojan Kontelj ter Boris Zalokar, pa tudi inž. Karel Kunaver in asistent Vedim Murašev.

fonskih pogovorov hkrati tudi na velike daljave. Z uresničitvijo slednjega načrta so nas prehтели Američani; vsaj ameriške strokovne revije so poročale o izdelavi elektronskega komutatorja. Iz tega primera, ki žal ni osamljen, lahko spoznamo da se pri nas za uspešno laboratorijsko in raziskovalno delo često nudi v primeri z naglim razvojem še premajhna pomoč. Laboratorij je sicer ves čas močno pomagal Institut za elektro. zveze. Dobili so tudi malo pomoč v devizah, kar pa je bilo sprično nalog, ki čakajo njegov kolektiv, vsekakor

NOVICE in zanimivosti

O prometu in nesrečah. Mednarodna statistika za promet in prometne nesreče poroča, da je v 48 glavnih mestih in v drugih večjih mestih okoli 8 milijonov motornih vozil. Samo ameriško mesto Detroit ima registriranih 843.347 avtomobilov — na vsaka dva prebivalca enega. Nato sledi nekatera ameriška in avstralska mesta, in sicer Los Angeles, Milwaukee, Cleveland, Toronto, San Francisco in Melbourne s 405, oziroma 380.344, 318, 316 in 314 motornimi vozili

TOBAK ZA CIGARE goje v Vrbi na Gorenjskem

V Prešernovem rojstnem kraju v Vrbi na Gorenjskem je ljubljanska tobačna tovarna pred kratkim uredila 3,5 ha velik tobačni nasad za poskusno gojenje tobaka za cigare. Nad vasjo Vrba so v drugi polovici maja in v začetku junija posadili sadike znanih tobačnih vrst Java, Sumatra, Brazilija in Kuba. Semena za te sadike so bila uvožena iz Amerike. Del tega novega tobačnega nasada je posejati tudi s sadikami Segedinska ruža, ki jih goje v Vojvodini.

Cigare izdeluje v naši državi samo ljubljanska tobačna tovarna, ki je letos praznovala 80.letnico svojega obstoja. Pred vojno sta izdelovali cigare tudi tobačni tovarni v Zagrebu in Senju. Zagrebska tovarna je že med vojno opustila izdelovanje cigar, senjska tobačna tovarna pa je bila med vojno popolnoma razrušena. Zaradi tega in sprično pomanjkanja kakovostnega cigaretnega tobaka, ki ga uvažamo, je razumljivo, da ljubljanska tobačna tovarna ne more izdelati zadostne cigare. Prihodnje dni namerna gojiti tobak za cigare tudi v Ljubljani na Viču. Posadili ga bodo 60 arav ali okoli 10.000 sadik na njihovah tovarniške ekonomije. Kako bodo v Sloveniji uspevale zahtevne tobačne sadike za izdelovanje cigar je težko reči; zaenkrat v Vrbi zlasti lepo kažejo in mnogo obeta sadike vrste Java. Tobačni nasad v Vrbi so uredili na pobudo direktor-

MARGARETA BUBER-NEUMANN: UJETNICA pri Stalinu in Hitlerju

Ker smo se morali kako preživeti, smo prodajali vse, kar smo imeli. Najprej tako zvane »vrednosti«: gramofon, foto-, ali radijski aparat, potem knjige, nazadnje pa se obleko. S svojo kramo smo se postavili na trg za prosto prodajo ter čakali — in ker smo znali le slabo rusko, so nas kupci kaj lahko opeharili. Eden izmed najinih nekdanjih prijateljev me pa še ni zapustil. To je bil madžarski tovariš H. J., ki sem ga našla prve dni po aretaciji v kavarni »Sport«. Porocen je bil z neko Rusinjo. Povabila sta me, naj ju obiščem. Kljub hudim pomislekom sem se kar se da previdno odpravila k njima. Imela sta sobo v tipično ruskem šestosobnem stanovanju, kjer je stanovala prej ena sama družina, zdaj pa se jih je naselilo vanjo šest! Stanovalci so uporabljali skupaj kuhinjo in kopalnico. Kadar sem ju obiskala, sem morala govoriti samo po tihem, ker ni smel nihče slišati, da govorimo nemško. Tovariš H. J. mi je skušal omogočiti, da bi si služila kruh s kakim preprovanjem. Sam je bil že več mesecev brez dela. Kot sodelavec nekega časopisa je bil objavil članek, ki ni bil na pravni politični liniji. Odpustili so ga, in Partija mu je dala strogo ukor z zadnjim

svariloma. Napisal je bil roman iz življenja nekega tuca v Sovjetski zvezi in pri tem je omenil leta lakote 1930-31. Drzavna založba v Moskvi je roman že sprejela, pozneje pa ga je zavrnila s pripombo: »V Sovjetski zvezi ni bilo nikdar lakote.«

Med ženami zapornikov so bile tudi take, ki se niso potegovale za moše in niso letale okrog zaporov, da bi vplvale tistih bore 50 rubljev, ampak niso hotele imeti kot Stalinovih komunistke s svojimi možmi nič več opraviti. Po njihovi aretaciji so podale proti njim javne izjave, v katerih so opotegnile mejo med njihovimi pregreškami in seboj, ter objubiljale zvestobo Partiji in učujcnosti v bodočnosti. Tako vedenje sicer ni bilo v vseh primerih zanesljivo sredstvo proti aretaciji, dostikrat je pa le pomagalo.

Tu naj spregovorim še nekaj besedi o življenju v Moskvi, kakršno je bilo tedaj, ko še nisem bila žena zapornikaa. »Garjevi ocvla« sva bila že prej, ker se je Neumann v prasanju boja proti nacizmu oddaljil od kominternske linije in je bil pozimi 1931/32 odpuščen iz Politbiroja Komunistične partije Nemčije. Kljub nepriznanim kominformskim pozivom ni hotel napisati »zadovoljive izjave«, v kateri bi svoje napake obsodil in poudaril pravičnost kominternske linije; iz te izjave bi moral biti razvidno, da se zaveda svojega težkega političnega pre-

PRVENSTVO SLOVENIJE V NOGOMETU Dve zmagi in tri neodločene igre

Nogometno prvenstvo Slovenije je imelo preteklo nedeljo na sporedu pet tekem. Učinkovito zmago je beležil Kladivar nad ljubljanskim Zelezičarjem, medtem ko se je tekma med Korotanom in Brankom končala z golom razliko v korist Kranjčanov. Tri srečanja so ostala neodločena. V Murski Soboti je Triglav pripravil presenečenje ne samo domačinom, pač pa tudi ostalim udeležencem prvenstva. Ljubljanci so vodili z dvema goloma, prednosti in je moštvo Mure šele v drugem polčasu utegnlo rezultat izenačiti. Neodločeno so igrali tudi Zelezičar iz Maribora in Nafta ter Zelezičar iz Nove Gorice in Gregorčič z Jesenic. Rezultati so naslednji:

Mura : Triglav 2:2 (0:2)
Zeletničar (M.) : Nafta 1:1 (0:0)
Korotan Brank 1:0 (0:0)
Zeletničar (L.) : Kladivar 0:2 (0:2)
Zeletničar (N. G.) : Gregorčič 1:1 (0:1)
Prihodno nedeljo so na sporedu samo tri tekme, in sicer bodo igrali Gregorčič : Zeletničar (M.), Triglav : Korotan ter Krim in Mura. Kladivar je prost.

Nogometni prvak Italije je Milano

Preteklo nedeljo je bilo odigrano zadnje kolo italijanskega nogometnega prvenstva. Na čelu liste udeležencev ni spreminilo vrstnega reda, pač pa je bilo odločno za tista moštva, ki so se borila za obstanek v I. ligi. Za to leto so izločeni Genova, Roma in Padua. Moštva so po končanem tekmovalju razvrščena takole: Milano, Inter, Juventus, Lazio, Fiorentina, Napoli, Bologna, Como, Udinese, Palermo, Pro Patria, Novara, Sampdoria, Atalanta, Luchese, Torino, Triestina, Padua, Roma, Genoa.

PRVENSTVO LJUDSKE MILICE V BOKSU Simnovec prvak v teški kategoriji

Z borbo med moštvi Srbije in Crne gore, ki se je končala z rezultatom 16:0, ter med BiH in Hrvaško, v kateri je zmaga Bosna in Hercegovina 13:3, je bilo končano letošnje prvenstvo prvenstvo pripadnikov Ljudske milice FLRJ v boksu za 1951. Mostveni prvak je Bosna in Hercegovina; za njo pridejo Srbija, Hrvaška, Slovenija, Crna gora in Makedonija.

Otvoritev plavalne šole Ilirije

Plavalni klub »Ilirija« otvara svojo plavalno šolo. Tečaj bodo vsaki teden priredili v Centralnem ljudskem kopališču (Ilirija) na plavalnem stadionu Kolezija. Vsi tečajniki, ki stanujejo v bližini Centralnega ljudskega kopališča vpišejo tam, tečajniki, ki stanujejo v bližini Plavalnega stadiona Kolezija, pa na Koleziji. V tečajje bodo sprejeti otroci od 8. leta dalje.

Kegljači so končali prvi del prvenstva

Preteklo nedeljo je bila v Ljubljani zaključena tekma spomladanskega dela prvenstva med Ptujem in Krimom. Zmagalo je moštvo Krima v razmerju 315 : 241 kegljem. Lestvica udeležencev je naslednja:

Zeletničar (L.)	8 6 0 2	2442:2125	12
Krim	8 6 0 2	2236:1974	12
Polet	8 6 0 2	2470:2199	12
Kladivar	8 5 0 3	1720:1721	10
Zeletničar (M.)	8 4 0 4	1566:1444	8
Triglav	8 3 0 5	1881:2049	6
Radovljica	8 2 0 6	841:1172	4
Ptuj	8 0 0 8	1515:1970	0

Novi kolearski prvak v Srbiji

V Beogradu so bile preteklo soboto in nedeljo kolearske dirke za republiško prvenstvo posameznikov in moštev. V moštvenem tekmovalju so mladinci vodili na 60 km, člani pa na 100 km. Med mladince zmagal moštvo »Bijela«, med člani pa so bili prvi dirkači Partizana s povprečno hitrostjo 35,5 km na uro. Na prvenstvu posameznikov je bila praga za mladince dolga 68 km, za člani pa 135 km. Prvi mladinci so bili: Miroslav Miroslav Ješić, ki je vozil s povprečno hitrostjo 33,2 km, pri članih pa Sironi.

Tekme telovadcev v Zg. Šiški

Telovadno društvo »Zg. Šiška«, je imelo preteklo nedeljo društveno tekmovalje v rodni telovadbi. Nastopilo je 25 telovadcev in telovadk z vajami, ki jih je pripravilo našim društvu. Razen članov in pionirjev so bili zastopani vsi oddelki.

Pri članih je osvojila prvo mesto Nevena Delin s 47,7 točke od 50 dosegljivih. Najboljša telovadka pri mladinkah je bila Meta Urbančičeva s 45,30 točke od 50 dosegljivih. Pri mladincih je zmagal Marjan Valda s 55,7 točke od 60 dosegljivih. Prvo mesto pri pionirjih je osvojila Marija Rolina z 32,7 točke od 40 dosegljivih.

S tekmovaljem v rodni telovadbi je društvo zaključilo redno vadbno oddelek. V Moskvi je bila tako ozačje, da bi se človek zažulil. V hotel Lux si prišel le s posebnim »pripisom« (dovoliščino). Vsakega obiskovalca so zapisali. Tako jih je NKVD najlaže nadzorovala. Telefonske pogovore iz vseh hotelskih sob so na skrivaj prestrezali. Vedno se je zasilalo neko praskanje: znamenje, da se je pogovoru priključil nepovabiljen gost, Vohunov smo se tedajle bolj

nese, Palermo, Pro Patria, Novara, Sampdoria, Atalanta, Luchese, Torino, Triestina, Padua, Roma, Genoa. Prihodnje prvenstvo se bo začelo v septembru, dotlej pa bodo italijanska moštva sodelovala na mnogih turnirjih v tujini.

Lazio bo sodeloval v srednjeevropskem pokalu

Na letošnjem tekmovalju za srednjeevropski pokal bo izmed italijanskih moštve sodelovala četrtoplasirana ekipa Lazio iz Rima. Lazio je med najboljšimi italijanskimi moštvi, ki igra enostavno in hitro.

TENISKO TEKMOVANJE ZA DAVISOV POKAL V potratu Filipini : Švedska in Nemčija : Italija

Minule dni so se končale četrtfinale tekme v tenisu za Davisov pokal. Anglija je izgubila s Švedsko, Nizozemska s Filipini, Belgija z Zahodno Nemčijo, Poljska pa z Italijo. Tako se bodo v polfinalu srečali Filipini : Švedska in Nemčija : Italija.

ANGLIJA : ŠVEDSKA 0:5

V Scarborough na Angleškem sta švedska reprezentacija Bergelin in Davidson vsa srečanja odločila v svojo korist. Izidi so naslednji: Bergelin : Paish 9:7, 6:1, 6:3, Davidsson : Mottram 4:6, 7:5, 6:2, 8:6, Bergelin-Davidsson : Mottram-Paish 2:6, 6:3, 9:7, 10:8, Bergelin-Davidsson : Paish 5:7, 6:3, 6:4, 6:2, Davidsson : Paish 2:6, 7:5, 6:1, 6:3.

V Noordwijku na Nizozemskem se srečala reprezentacija Nizozemski prvi igralec Fluijnov Ampon je premagal Lincka 6:1, 6:3, 5:7, 6:4, Nizozemec Van Swol pa je izgubil igro z Deyro. V parih sta Ampon in Caimona izgubila igro z dvojico Van Swol-Kincke 4:6, 3:6, 7:5, 4:6. prvaostani srečanje je Deyro premagal Lincka 6:1, 6:3, 4:6, 6:2, Van Swol pa Ampona.

ITALIJA PREMAGALA POLJSKO

Dvojboj med Italijo in Poljsko se je začel v soboto v Milanu. Izidiliger so bili: Cuccelli : Platek 8:6, 6:0, 6:2, R. Del Bello : Radzio 7:9, 6:3, 7:5, 6:2. Igra dvojic je prav tako odločil v svojo korist italijanski par.

PRVENSTVO SLOVENIJE V TENISU Velika udeležba tekmovalcev

V petek se začne v Ljubljani tekmovalje za prvenstvo Slovenije v tenisu. Na tečajje se prijavilo 100 tekmovalcev. Zlasti številno bodo zastopali Mariborčani in tekmovalci iz Ljubljane. Na prvenstvu bodo sodelovali tudi Jeseničani in Trboveljani.

JUTRI TEKMA ZA RAZVAJENE LJUBITELJE NOGOMETA Dinamo : Odred

ZAGREBANI BODO NASTOPILI V SVOJI NAJMOČNEŠJI POSTAVI — TEKMA BO NA STADIONU OB TRYSEVI CESTI. PODROBNOSTI BOMO SE POROČALI

STAUNTONOV TURNIR Gligorič in Trifunović vodita

Prekinitve partije so končale takole: Gligorič — Doner nem, Trifunović — Van Sheltina 1:0, Van Sheltina — Dede 1:0, Rissoldo — Bogobjubov 1:0, Golombec — Tartakower 1:0.

MLADINOSKO PRVENSTVO Šesta zmaga Ivkova

V VII. kolu je Bora Ivkov premagal danškega tekmovalca Larsena in je na vodilnem mestu s 6 in pol.

Kratke šahovske vesti

Brzturnirsko prvenstvo LUSK za junije je v močni konkurenci brez poraza osvojil Sivec z 12 točkami od 13 možnih. Za njim so Vrhovec 10 in pol, Krivec 10, Stančević 8 in pol (vsi LUSK), Trampuz (Triglav) 8, Hriberšek (LUSK) in Vošpernik (Triglav) 7, Kržin (Krim) 5 in pol itd.

Motorne dirke na Gorjancih

V nedeljo so bile hitrostne gorske dirke za avtomobiliste in motocikliste na Gorjance. Tekmovali so na 12,6 km dolgi progi. Najboljši čas dneva je dosegel Slavko Lampe iz Ljubljane, ki je vozil s povprečno hitrostjo 69,4 km na uro. Med avtomobilisti so bili najboljši vozniki v posameznih kategorijah so bili: motorji do 125 cm: Pepel (Celje) 12:28, do 250 cm: Buršič (Krško) 11:34, do 350 cm: Delorenzo (Ljublj.) 11:22, do 500 cm: Lampe (Lj.) 10:53, prikolice do 800 cm: Šiška (Novo mesto) 13:21, nad 800 cm: Paulus (Skofja Loka) 11:40, avtomobil do 1100 cm: Lifen (Kamnik) 12:03, nad 1100 cm: Malarič (Lj.) 11:38.

Dreje uredniški odbor Ods urednik Sergej Vošnjak Uredništvo in uprava: Ljubljana, Knjižarna ulica št 5, telefon 55-22 do 55-26 Poštni predaj z Tiskarna »Slovenskega poročevalca« Ljubljana, Poštna plačana v gotovini.

Mulej četrti na Velikem Kleku

Na nedeljski smučarski tekmi na Velikem Kleku v Avstriji je nastopilo tudi 9 Jugoslovancev. Naš tekmovalcec Mulej se je kot najboljši izmed mlec plasiral na četrto mesto in tako dosegel pomemben uspeh.

Vrstni red najboljših je tale: I. Prvda 2:14,0. 2. Spieß 2:17,3. 3. Mollerer (vsi Avstrija) 2:19,5. 4. Mulej 2:19,5. 5. Senger 2:20,1. 6. Alvera (Lj.) 13, Haidler 2:20, Cvenkelj 24. Stefe. 26. Matevž Lukanc 30. Magušar, 40. Dermič itd. Nastopilo je 83 tekmovalcev.

Pri ženskah je med 21 tekmovalkama zmagala Američanka Burr pred Klekerjevo. Nada Urbarjeva je zasedla 14. mesto.

NEMCIJA : BELGIJA 3:2

V dvojboju med Zahodno Nemčijo in Belgijo je zmaga Zahodna Nemčija 3:2. Von Cramm je premagal Westera 3:0, 6:3, 6:4, 6:4, Buchholz pa je izgubil z Brichantom 1:6, 3:6, 2:6. Igra dvojic se je končala z zmago Von Cramma in Goptera nad Washerom in Brichantom 3:6, 3:6, 6:2, 6:3. V zadnjih dveh igrah je von Cramm premagal Brichanta 3:0, 6:2, 3:6, 6:3, Goptert pa je izgubil z Washerjem.

ITALIJA PREMAGALA POLJSKO

Dvojboj med Italijo in Poljsko se je začel v soboto v Milanu. Izidiliger so bili: Cuccelli : Platek 8:6, 6:0, 6:2, R. Del Bello : Radzio 7:9, 6:3, 7:5, 6:2. Igra dvojic je prav tako odločil v svojo korist italijanski par.

PRVENSTVO SLOVENIJE V TENISU Velika udeležba tekmovalcev

V petek se začne v Ljubljani tekmovalje za prvenstvo Slovenije v tenisu. Na tečajje se prijavilo 100 tekmovalcev. Zlasti številno bodo zastopali Mariborčani in tekmovalci iz Ljubljane. Na prvenstvu bodo sodelovali tudi Jeseničani in Trboveljani.

JUTRI TEKMA ZA RAZVAJENE LJUBITELJE NOGOMETA Dinamo : Odred

ZAGREBANI BODO NASTOPILI V SVOJI NAJMOČNEŠJI POSTAVI — TEKMA BO NA STADIONU OB TRYSEVI CESTI. PODROBNOSTI BOMO SE POROČALI

STAUNTONOV TURNIR Gligorič in Trifunović vodita

Prekinitve partije so končale takole: Gligorič — Doner nem, Trifunović — Van Sheltina 1:0, Van Sheltina — Dede 1:0, Rissoldo — Bogobjubov 1:0, Golombec — Tartakower 1:0.

MLADINOSKO PRVENSTVO Šesta zmaga Ivkova

V VII. kolu je Bora Ivkov premagal danškega tekmovalca Larsena in je na vodilnem mestu s 6 in pol.

Kratke šahovske vesti

Brzturnirsko prvenstvo LUSK za junije je v močni konkurenci brez poraza osvojil Sivec z 12 točkami od 13 možnih. Za njim so Vrhovec 10 in pol, Krivec 10, Stančević 8 in pol (vsi LUSK), Trampuz (Triglav) 8, Hriberšek (LUSK) in Vošpernik (Triglav) 7, Kržin (Krim) 5 in pol itd.

Motorne dirke na Gorjancih

V nedeljo so bile hitrostne gorske dirke za avtomobiliste in motocikliste na Gorjance. Tekmovali so na 12,6 km dolgi progi. Najboljši čas dneva je dosegel Slavko Lampe iz Ljubljane, ki je vozil s povprečno hitrostjo 69,4 km na uro. Med avtomobilisti so bili najboljši vozniki v posameznih kategorijah so bili: motorji do 125 cm: Pepel (Celje) 12:28, do 250 cm: Buršič (Krško) 11:34, do 350 cm: Delorenzo (Ljublj.) 11:22, do 500 cm: Lampe (Lj.) 10:53, prikolice do 800 cm: Šiška (Novo mesto) 13:21, nad 800 cm: Paulus (Skofja Loka) 11:40, avtomobil do 1100 cm: Lifen (Kamnik) 12:03, nad 1100 cm: Malarič (Lj.) 11:38.

Dreje uredniški odbor Ods urednik Sergej Vošnjak Uredništvo in uprava: Ljubljana, Knjižarna ulica št 5, telefon 55-22 do 55-26 Poštni predaj z Tiskarna »Slovenskega poročevalca« Ljubljana, Poštna plačana v gotovini.